

Nummer: 2447

Rep. nr.: 2006/1608

Zitting van:
14 JUNI 2006

EINDARREST

*Ruimtelijke
aankomst*

Het HOF VAN BEROEP, zitting houdend te ANTWERPEN,
ACHTSTE KAMER, recht doende in burgerlijke zaken, heeft
volgend arrest gewezen:

Inzake : 2005/RK/326

1. geboren te
op en zijn echtgenote,
2. geboren te op
beiden wonende te

APPELLANTEN

tegen de beschikking van de Voorzitter van de rechtbank
van eerste aanleg te Tongeren, zetelend in kort geding,
d.d. 5 september 2005

vertegenwoordigd door Mr. advocaat te

TEGEN :

Het **VLAAMS GEWEST**, vertegenwoordigd door

GEÏNTIMEERDE

vertegenwoordigd door Mr.

advocaat te

Gelet op de door de wet vereiste processtukken in behoorlijke vorm overgelegd waaronder een eensluitend afschrift van de bestreden beschikking van de voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg te Tongeren, zetelend in kortgeding van 5 september 2005, waarvan geen betekening voorligt

Gelet op het verzoekschrift in hoger beroep neergelegd ter griffie van dit Hof op 10 oktober 2005, waarbij tijdig en naar de vorm geldig hoger beroep wordt ingesteld.

Gelet op de beschikking van dit Hof van 9 november 2005 in toepassing van art. 747 § 2 Ger.Wb. tot regeering van conclusie-termijnen.

1.

De oorspronkelijke vordering ging uit van appellanten bij exploit van 20 juli 2005 en was gericht tegen geïntimeerde ertoe strekkende voor recht te zeggen dat het bevel tot onmiddellijke staking van het gebruik met betrekking tot het perceel gelegen te

dat mondeling werd gegeven en dat werd aangeplakt, opgeheven wordt en te zeggen voor recht dat dit bevel geen rechtsgevolgen zal kennen.

2.

De eerste rechter verklaarde de vordering van appellanten ontvanke-lijk doch ongegrond.

De eerste rechter oordeelde dat appellanten zich onmogelijk kunnen beroepen op een "rechtmatig vertrouwen" dat de overheid geen verdere stappen tegen hen zou ondernemen. Gelet op het feit dat appellanten bij arrest van 23 november 1999 schuldig bevonden werden aan het instandhouden van een wederrechtelijk opgerichte constructie, konden zij nooit de rechtmatige verwachting hebben dat deze wederrechtelijke toestand zou kunnen blijven bestaan en dat zij verder gebruik van zouden kunnen maken.

3.

Het hoger beroep van appellanten strekt ertoe de bestreden be-
schikking te niet te doen en opnieuw recht doende te zeggen voor
recht dat het bevel tot onmiddellijke staking van het gebruik dd. 29
juni 2005 met betrekking tot het perceel, gelegen te

dat mondeling werd ge-
geven en dat werd aangeplakt, opgeheven wordt en te zeggen voor
recht dat dit bevel geen rechtsgevolgen zal kennen.

4.

De feiten, die aan de grondslag liggen van huidige vordering, kunnen
als volgt worden samengevat :

Appellanten hebben op 14.11.1992 een weekendhuisje gekocht, ge-
legen te Aangezien de vorige eigenaar deze constructie
had opgericht zonder bouwvergunning en voor deze bouwover-
treiding geen regularisatie had kunnen bekomen (ligging in natuurge-
bied) werden appellanten strafrechterlijk vervolgd wegens het in
stand houden van een wederrechtelijk opgericht bouwwerk.

Dit leidde tot een schuldigverklaring bij arrest van het Hof van beroep van Antwerpen van 23 november 1999 met opschorting van de uitspraak van de veroordeling. Het arrest verklaarde de herstellvordering van de gemachtigde ambtenaar van het Vlaams Gewest gegrond en veroordeelde appellanten om het weekendhuisje af te breken binnen de 6 maanden vanaf het in kracht van gewijsde treden van het arrest. Aan de gemachtigde ambtenaar werd de machtiging verleend om bij het in gebreke blijven van appellanten te doen overgaan tot de afbraak op hun kosten.

De voorziening in cassatie tegen voormeld arrest werd afgewezen bij arrest van 24.10.2000. Appellanten zijn niet tot afbraak binnen de hen opgelegde termijn overgegaan.

De arresten van het hof van beroep van Antwerpen en het hof van Cassatie werden op initiatief van de stedenbouwkundig inspecteur op 3 augustus 2004 aan appellanten betekend; deze betekening bevatte de vaststelling dat er door appellanten nog steeds niet tot afbraak was overgegaan en de verwittiging dat "het bestuur zich het recht voorbehoudt vanaf heden tot de ambtshalve uitvoering van het arrest over te gaan zonder enige verdere verwittiging.". Tevens werd in het exploit aangekondigd dat de procedure tot ambtshalve uitvoering "thans wordt opgestart.". Tot op heden is de overheid nog niet tot effectieve afbraak overgegaan.

Bij dagvaarding van 12.05.2005 heeft de stedenbouwkundige inspecteur van het Vlaams Gewest appellanten voor de burgerlijke rechtbank gedagvaard teneinde een dwangsom te horen toevoegen aan de veroordeling tot afbraak.

Op 29.06.2005 werd een "bevel tot onmiddellijke staking van het gebruik" aangeplakt aan de eigendom van appellanten. Bij aange tekend schrijven van 1.07.2005 werd de bekrachtigingsbeslissing

van de gewestelijk stedenbouwkundig inspecteur van dezelfde datum aan appellanten verstuurd.

5.

Appellanten houden voor dat het niet redelijk is om een arrest van 1999 thans uit te voeren, terwijl de bouwovertreiding reeds dateert van 1964. Volgens appellanten schendt het Vlaams Gewest het vertrouwensbeginsel "gelet op het feit dat de overheid door haar stilzitten de illegale toestand heeft gedoogd".

6.

Geïntimeerde betwist het "rechtmatig belang" van appellanten om de vordering in te stellen.

Krachtens art. 154 van het decreet houdende de organisatie van de ruimtelijke ordening kan de betrokkene in kortgeding de opheffing van de maatregel vorderen tegen het Vlaams Gewest. De vordering wordt gebracht voor de voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg in het ambtsgebied waarin het werk en de handelingen werden uitgevoerd.

Het betreft hier geen gewoon kortgeding, omdat de voorzitter uitspraak doet over de grond van de zaak, "zoals in kortgeding"; de kortgedingrechter mag zowel de formele als de inhoudelijke wettigheid van het gegeven bevel onderzoeken.

Appellanten hebben wel degelijk belang om de opheffing van de maatregel te vorderen. Het behoort aan de voorzitter zetelend in kortgeding of de opheffing van deze maatregel noodzakelijk is ter voorkoming en ter stopzetting van een foutief lijkende aantasting door die overheid van de subjectieve rechten van partijen, die de

hoven en rechtbanken moeten vrijwaren.

7.

Appellanten zijn eigenaar van een onroerend goed te
 ingevolge een akte van aankoop verleden voor
 notaris te op 14.11.1992. Het perceel is gelegen in
 een ruimtelijk kwetsbaar gebied, m.n. een natuurgebied ingevolge
 het gewestplan goedgekeurd bij K.B. van 3 april 1979.

Er is geen betwisting tussen partijen omtrent de formele wettigheid van het gegeven bevel. De procedure, zoals voorzien in art. 154 van het decreet houdende de organisatie van de ruimtelijke ordening werd nageleefd.

8.

Het bevel dd. 29 juni 2005 is afdoende gemotiveerd met een uitdrukkelijke verwijzing naar het proces-verbaal van vaststelling en staking van het gebruik en de bekrachtigingsbeslissing die oer oost aan appellanten op 1 juli 2005 werden toegestuurd.

Het proces-verbaal omvat de volgende motivering :

“De bouwplaats is niet gelegen binnen de grenzen van een bijzonder plan van aanleg of een goedgekeurde verkaveling. Het bij Koninklijk besluit van 3 april 1979 goedgekeurd gewestplan voorziet ter plaatse een natuurgebied.”.

Er is voor het betrokken weekendverblijf geen enkele regularisatie mogelijk.

9.

De inhoudelijke wettigheid van het gegeven bevel wordt wel degelijk betwist.

Appellanten stellen dat de overheid het stakingsbevel aanwendt als drukkingsmiddel om hen er toe te verplichten over te gaan tot de herstelmaatregel. Het stakingsbevel is enkel een preventief handhavingsmiddel en kan niet gebruikt worden als repressief middel. Het bevel tot staking heeft enkel een preventief karakter en kan volgens appellanten niet worden uitgevaardigd voor een woning die reeds voltooid is, noch voor een illegaal gebruik dat reeds bestaand is.

Het ontwerp van decreet (Parl. St. VI Parl. 1998-1999, 1332, 73) vermeldt dat art. 154 gebaseerd is op de regeling van art. 71 van het decreet betreffende de ruimtelijke ordening, gecoördineerd op 22 oktober 1996. Naast werken en handelingen, kan ook het gebruik van een goed, voorwerp zijn van een bevel tot onmiddellijke staking.

Appellanten voegen een bijkomende voorwaarde toe aan art. 154 DRO door te stellen dat de voor de toepassing van de stakingsvordering een "recent" gebruik vereist is.

Het bevel tot onmiddellijke staking van het gebruik slaat op het gebruik van een illegaal opgerichte woning. Het gebruik is strijdig met het decreet ruimtelijke ordening en het gewestplan , dat ter plaatse een natuurgebied voorziet alwaar enkel jagers en vissershutten zijn toegestaan.

10.

Appellanten stellen dat het bevel tot staking niet uitsluitend werd gegeven met het oog op een goede ruimtelijke ordening, doch wel om alsnog uitvoering te bekomen van het arrest van 23 november 1999 van het Hof van beroep te Antwerpen.

Sinds het principiële arrest van 4 december 1990 van het Hof van Cassatie is het vaste rechtspraak dat het tot de bevoegdheid van de rechterlijke macht behoort om de herstellvordering enkel op haar interne en externe wettigheid te toetsen en te onderzoeken of ze conform de wet is dan wel op machtsoverschrijding of machtsafwending berust.

Een opportuniteitsbeoordeling van de opgelegde maatregel is nog steeds niet mogelijk. De voorzitter is enkel en alleen bevoegd om te beoordelen of het gegeven bevel rechtmatig is. Hij is niet bevoegd de opportuniteit ervan te beoordelen.

Noch art. 6.1 EVRM, noch art. 144 G.W. vereisen dat de opportuniteit van een bestuurshandeling aan de controle van de rechter kan worden onderworpen.

Op grond van art. 149 § 1 van het decreet ruimtelijke ordening beveelt de rechtbank de plaats in de oorspronkelijke toestand te herstellen of het strijdige gebruik te staken, en/of bouw- of aanpassingswerken uit te voeren, en/of een geldsom te betalen gelijk aan de meerwaarde die het goed door het misdrijf heeft verkregen. Die maatregelen zijn geen straffen.

Niets belet dat verschillende maatregelen worden opgelegd met het oog op een goede ruimtelijke ordening.

Inzake stedenbouw en ruimtelijke ordening is het van essentieel belang dat de beoordeling wordt overgelaten aan een overheid die oordeelt op grond van het algemeen belang. De vordering tot het nemen van de voorgeschreven maatregelen is door de decreetgever ingevoerd met het oog op de vrijwaring van een goede ruimtelijke ordening. Het optreden van de overheid steunt op haar wettelijke opdracht om het algemeen stedenbouwkundig belang te behartigen.

De hoven en rechtbanken moeten in elk geval nagaan of de beslissing van de gemachtigde ambtenaar om bepaalde maatregelen te vorderen, uitsluitend met het oog op de goede ruimtelijke ordening is genomen. Wanneer zou blijken dat de vordering van de overheid steunt op motieven die vreemd zijn aan de ruimtelijke ordening of op een opvatting van de goede ruimtelijke ordening die kennelijk onredelijk is, zouden de hoven en rechtbanken die vordering zonder gevolg moeten laten.

(Arbitragehof nr 15 oktober 2002, www.arbitrage.be) 9.

Het arbitragehof oordeelde dat art. 149 § 1 van het decreet de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, gelezen in samenhang met art. 6.1 van het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens en art. 144 van de Grondwet, niet schendt, doordat het de rechter niet toestaat de opportuniteit van de herstelvordering van de stedenbouwkundige inspecteur en het college van Burgemeester en Schepenen te beoordelen.

Appellanten gaan er ten onrechte van uit dat het stakingsbevel niet werd opgelegd voor de verwezenlijking van een goede ruimtelijke ordening en ter vrijwaring van het algemeen belang van de gemeenschap, maar enkel in uitvoering van een rechterlijke beslissing, waarbij de afbraak werd bevolen.

Appellanten hebben een stedenbouwkundig misdrijf gepleegd in natuurgebied, meer in het bijzonder het instandhouden van een weekend verblijf met kelder en garage, hetwelk door hen tot op heden nog steeds wordt in stand gehouden.

Appellanten werden veroordeeld tot afbraak van dit weekend verblijf, dat niet voor regularisatie vatbaar is. Ondanks een definitieve veroordeling geven zij geen gevolg aan de hen opgelegde herstelmaatregel.

Er wordt geen kennelijke onredelijkheid in hoofde van de overheid aangetoond, wanneer zij in het belang van de ruimtelijke ordening, zijnde het strijdig gebruik/bewoning van een woning in een natuurgebied, tot het uitvoeren van een bevel tot onmiddellijke stopzetting van het gebruik overgaan.

11.

Appellanten weerhouden de stelling dat het bevel tot staking werd afgewend van zijn oorspronkelijk doel om alsnog uitvoering te bekomen van een gerechtelijke titel.

Appellanten beroepen zich op een schending van het vertrouwensbeginsel daar de overheid door haar stilzitten de illegale toestand zou hebben gedoogd.

De eerste rechter heeft vastgesteld dat de overheid geenszins gedurende jaren passief is gebleven ten aanzien van de bouwovertreiding waarmee het weekendhuis van appellanten behept is :

- de correctionele vervolging lastens appellanten werd oogestart bij dagvaarding van 20.06.1997;
- er kwam een arrest van het Hof van beroep te Antwerpen tussen op 23.11.1999;
- er kwam een arrest tussen van het Hof van Cassatie op 24.10.2000;
- beide arresten werden op verzoek van de overheid op 3.08.2004 aan appellanten betekend met de verwittiging dat er tot ambtshalve uitvoering kon worden overgegaan zonder verdere verwittiging;
- op 12.05.2005 liet de overheid appellanten dagvaarden voor de burgerlijke rechter teneinde een dwangsom aan de veroordeling tot afbraak te horen toevoegen.

In een recent arrest van 4 maart 2005 oordeelde het Hof van Cassatie dat als de overheid jarenlang heeft gewacht alvorens haar intentie tot ambtshalve uitvoering via de betekening van het herstellvonnis kenbaar te maken, deze betekening geen rechtsmisbruik of schending van het rechtmatig vertrouwen uitmaakt.

Een eensluidende rechtspraak stelt dat de overheid niet verplicht is zelf over te gaan tot de afbraak van een wederrechtelijke constructie en om allerlei redenen de uitvoering van een rechterlijke uitspraak kan overlaten aan de veroordeelde.

De verplichting om de stedenbouwovertreding ongedaan te maken rust immers op de veroordeelde, en niet op de overheid. Het feit dat deze laatste op grond van de rechterlijke titel over de mogelijkheid beschikt om zelf tot afbraak over te gaan als de overtreder in gebreke blijft, doet hieraan geen afbreuk: het behoort niet tot de essentiële taak van de overheid om tot gedwongen uitvoering over te laten gaan, als de uitvoering ervan krachtens de stedenbouwwet en de desbetreffende decreten op de burger rust.

(Arbitragehof. 28 april 2004. www.arbitrage.be)

De stelling van appellanten dat zij volledig te goeder trouw zijn is volledig ongegrond, aangezien zij veroordeeld werden door een arrest van het Hof van Beroep te Antwerpen tot afbraak van het weekendverblijf, arrest dat door het Hof van Cassatie werd bevestigd.

Het beweerd stilzitten van de overheid kan niet ingeroepen worden als een bewijs van goede trouw van appellanten.

12.

De bestreden beschikking dient te worden bevestigd en het hoger beroep als ontvankelijk doch ongegrond worden afgewezen.

OM DIE REDENEN:
HET HOF,

Na beraad, rechtsprekend op tegenspraak,
Gelet op artikel 24 van de wet van 15 juni 1935;

Verklaart het hoger beroep ontvankelijk doch ongegrond;

Bevestigt de bestreden beschikking.

Verwijst appellanten in de gedingkosten in hoger beroep, deze tot op heden aan de zijde van geïntimeerde, volgens opgave in conclusie, begroot op 237,98 EUR (rechtsplegingsvergoeding).

Aldus gedaan en uitgesproken in openbare terechtzitting van

VEERTIEN JUNI TWEEDUIZEND EN ZES

waar aanwezig waren :

de heer

dd. Voorzitter

de heer

Raadsheer

mevrouw

Raadsheer

mevrouw

Griffier